

Jong Geleerd

Magazine Baby & Child Research Center

Dragen of wagen?
Het effect op
stress en slaap bij
baby's

Meertalige
gezinnen: Spreek
de taal van je hart!

De overgang van
verlof naar werk:
wat helpt (niet)?

Nummer 8 - Zomer 2025

In dit nummer

03
Onderzoek in actie
Bekijk onze kiekjes

08
Flexibele baby's
Baby's passen manier van leren razendsnel aan

14
Slimmer dan de slimste machines
Kinderen leren taal beter en sneller dan computers

04
Dragen of wagen? Het effect op stress en slaap

10
De overgang van verlof naar werk
Wat zorgt voor stress en wat niet?

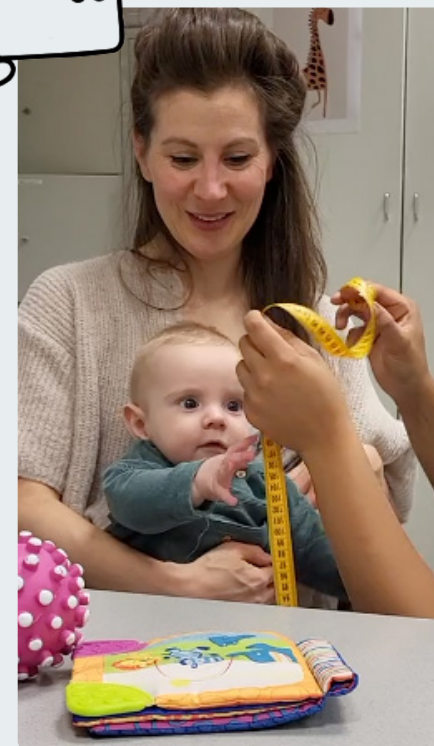
06
Spreek de taal van je hart! Welke taal kun je het beste met je kind spreken?

12
Mensen met autisme trekken blinken uit in leren

Wil je ook een keer meedoen samen met je kind?

Onderzoek in actie

Dragen of wagen?

Het effect op stress en slaap

Slaap is een hot topic voor kersverse ouders, of eigenlijk het gebrek eraan. Hoe krijg je je baby in slaap? Uit onderzoek blijkt dat moeders de eerste drie maanden heel wat buiten wandelen met hun baby, in een kinderwagen en in een draagzak. Wat is het effect van buiten wandelen en een draagzak op de slaap en het stressniveau van baby's en moeders?

Op bezoek bij het BRC

Voor dit onderzoek kwamen 101 moeders met hun baby's (0-5 maanden) naar het BRC. De moeders en baby's werden verdeeld over vier groepen: buiten wandelen of binnen blijven, met een draagzak of met een kinderwagen. Tijdens en na het onderzoek werd gekeken naar de slaapduur en het stresshormoon cortisol in het speeksel van zowel de baby's als de moeders.

Stress en slapen

De resultaten laten zien dat buiten wandelen en het dragen met een draagzak invloed heeft op het stresshormoon en het slapen van baby's.

Baby's die buiten waren geweest, sliepen langer dan baby's die binnenbleven, ongeacht of ze in een draagzak of kinderwagen zaten. Wanneer baby's in een draagzak werden gedragen, hadden baby's én moeders een sterkere daling in cortisol dan wanneer baby's in de kinderwagen lagen. Dit gold zowel voor binnen als buiten.

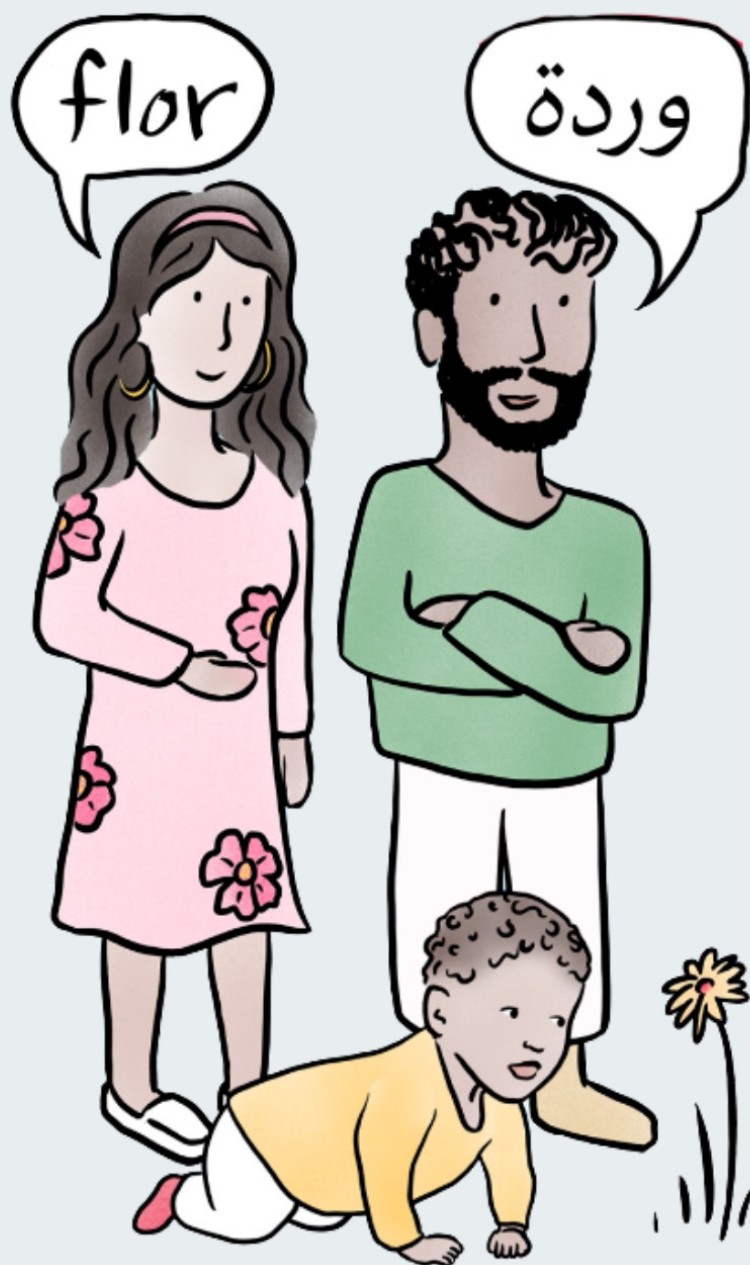
Binnen of buiten? Dragen of wagen?

Kortom: Wil je dat je baby langer slaapt? Ga dan buiten wandelen. Wil je dat je baby rustig wordt (minder stress heeft)? Draag hem, binnen of buiten, in een draagzak!

Meer lezen?

Spreek de taal van je hart!

Jonge kinderen hebben een talent voor het leren van taal. Op latere leeftijd wordt dit veel moeilijker. Wanneer je op volwassen leeftijd emigreert is het dus ontzettend moeilijk om de taal van dat land helemaal te leren beheersen. Welke taal kun je dan het beste met je kind spreken?

Wetenschap weet raad

Het advies vanuit de wetenschap is duidelijk: Spreek de taal van je hart! In je eigen taal kun je je het beste uitdrukken, en je kunt gemakkelijk kleine verschillen duidelijk maken. Dit is goed voor jullie band, maar ook voor de taalontwikkeling. Een taal die je zelf goed spreekt, kun je namelijk ook goed aan je kind leren. Zo geef je het beste voorbeeld.

Voordelen

Zonder moeite kunnen jonge kinderen meerdere talen tegelijk leren. En het spreken van meerdere talen is vaak ook een voordeel voor later. Zo kunnen ze makkelijker een derde taal leren.

Omringd door taal

Wil je er zeker van zijn dat je kind ook de taal van het land goed leert? Zorg er dan voor dat hij die taal genoeg om zich heen hoort! Dat kan bijvoorbeeld op de peuterspeelzaal, bibliotheek of via liedjes en (luister) boeken.

Flexibele baby's

Baby's passen manier van leren razendsnel aan

Baby's die nog maar acht maanden oud zijn, kunnen hun manier van leren aanpassen aan veranderende situaties, blijkt uit onderzoek van Francesco Poli van het Donders Instituut aan de Radboud Universiteit. Dat baby's op zo'n flexibele manier leren, was nog niet eerder aangetoond.

'Het gangbare idee is dat baby's van acht maanden passief kennis tot zich nemen', vertelt neurowetenschapper Francesco Poli. Nieuw onderzoek laat nu zien dat dit niet het geval is. 'We zien dat baby's al op hele jonge leeftijd hun leerstrategie kunnen aanpassen aan hun omgeving.'

Monster hier, monster daar
Poli onderzocht dat door baby's naar een scherm te laten kijken waarop een kleurrijk monster getoond werd. De ene keer verscheen het monster aan de ene kant van het scherm, de andere keer aan de andere kant.

'Soms lieten we het monster bijvoorbeeld een tijdje alleen aan de linkerkant verschijnen en dan ineens aan de andere kant. Ondertussen hielden we met eye tracking* in de gaten waar de baby naar keek en of de pupilgrootte veranderde.'

De meest waarschijnlijke locatie van het monster bleef ofwel lang hetzelfde (stabiele omgeving), ofwel kort (veranderlijke omgeving). Op een gegeven moment hadden de baby's geleerd waar ze moesten kijken: ze keken al naar de plek waar ze het monster verwachtten.

'Wanneer de omgeving veranderde, pasten ze vervolgens hun kijkgedrag aan. Ze leerden dus of de locatie van het monster stabiel was of niet en konden hun leerstrategie hier actief op aanpassen. Dat baby's op zo'n flexibele manier leren, was verrassend.'

Dagelijks leven

In het onderzoek vroeg Poli de ouders ook een vragenlijst in te vullen waarin ze moesten aangeven hoe hun baby omgaat met nieuwe situaties. Hoe reageert een baby op een kiekeboe-spelletje, bijvoorbeeld? En hoe snel gaat een baby naar nieuwe speeltjes toe?

Poli: 'We zagen dat baby's die moeite hadden hun leerstrategie aan te passen, of juist té veel aanpasten, ook in het dagelijkse leven moeite hadden met verandering.'

Bij volwassenen weten we dat er een verband is tussen moeite hebben met veranderingen, en angst of depressie. Mogelijk hebben baby's die hun leerstrategie niet efficiënt aanpassen, meer kans om op latere leeftijd symptomen van angst en depressie te ontwikkelen. 'Maar dit is nog speculeren. Om dit met zekerheid te kunnen zeggen, is er longitudinaal onderzoek nodig', aldus Poli.

De overgang van verlof naar werk

De terugkeer naar werk na bevallingsverlof is een grote overgang voor veel moeders. Maar welke factoren voorspellen meer stress, of juist minder stress, in deze periode? In ons longitudinale onderzoek volgden we 271 Nederlandse moeders, zes maanden lang tijdens hun terugkeer naar werk. Hieronder staan de belangrijkste bevindingen.

Minder stress

Moeders ervoeren minder stress wanneer ze 1) zich gesteund voelden door hun organisatie, leidinggevenden en collega's, 2) optimistisch en flexibel van aard waren, 3) een rustige, makkelijk troostbare baby hadden. Daarnaast vonden we een snellere afname van stress na de terugkeer naar het werk bij moeders die 1) goed waren hersteld van de bevalling en 2) minder uren werkten.

Meer stress

Terwijl moeders in eerder onderzoek aangaven dat langer verlof hen zou helpen, zagen we in dit onderzoek het tegenovergestelde: een langer verlof hing samen met méér stress. Bij nader inzien kunnen we deze onverwachte bevinding goed verklaren. Moeders zijn na de geboorte van hun kind vaak langer thuis vanwege uiteenlopende redenen: bijvoorbeeld omdat ze nog niet goed zijn hersteld of problemen hebben met het vinden van kinderopvang. Dergelijke factoren kunnen tegelijkertijd de stress bij terugkeer vergroten.

Geen verschil

Anders dan verwacht bleken "Ervaren steun van de nabije omgeving" en "flexibiliteit op het werk" niet gerelateerd aan stress in dit onderzoek!

Meer lezen?

Bedankt!

Dit onderzoek is onderdeel van het 'Weer Op Werk'-project. Heb jij hieraan meegedaan? Hartelijk dank voor je bijdrage!

Mensen met autistische trekken blinken uit in leren

Als je een kindje met autisme of autistische trekken hebt, dan maak je je misschien wel eens zorgen over zijn of haar ontwikkeling. Autistische mensen worden namelijk vaak (onterecht!) gezien als minder leergierig en flexibel, of beperkt in hun leervermogen. Deze stereotype ideeën zijn diepgeworteld in onze samenleving.

Uitstekende leerprestaties

Nieuw onderzoek bevestigt het tegendeel: mensen met autistische trekken beschikken juist over bijzondere cognitieve kwaliteiten. Onderzoekers tonen aan dat sterke autistische trekken – met name de voorkeur voor voorspelbaarheid en herhaling – samengaan met uitstekende leerprestaties die worden gedreven door nieuwsgierigheid.

Doorzettingsvermogen

In het onderzoek speelden 77 studenten een computerspel waarin ze zelf konden kiezen welke patronen ze onderzochten en wanneer ze daarmee stopten. Deelnemers met sterkere autistische trekken bleken het meest volhardend en leerden het meest gedurende het spel. Hun voorkeur voor structuur ging samen met nieuwsgierigheid en doorzettingsvermogen.

Eigen manier

Een prachtig resultaat dat laat zien dat autistische mensen kunnen uitblinken als ze de kans krijgen op hun eigen manier te leren!

Meer lezen?

Slimmer dan de slimste machine

Waarom peuters beter taal leren dan computers

Wanneer het gaat om het leren van taal, zijn peuters slimmer dan de slimste machines.

Als mensen net zo snel taal zouden leren als ChatGPT, zou het 92.000 jaar duren voordat we taal helemaal beheersen! Computers kunnen snel veel data verwerken, maar kinderen leren echte taal veel beter en sneller. Professor Caroline Rowland van het Baby & Child Research Center en collega's uit het Verenigd Koninkrijk verklaren hoe dit kan.

Nieuwe technieken

Dankzij moderne technieken, zoals mobiele eyetrackers en slimme spraakherkenning, kunnen onderzoekers nu precies zien hoe kinderen met hun ouders en omgeving omgaan. Maar hoe gebruiken kinderen al deze informatie om taal te leren? De onderzoekers denken dat het niet zit in hoeveel informatie kinderen ontvangen, maar in hoe ze hiervan leren.

Wat doen kinderen anders dan ChatGPT?

In tegenstelling tot AI, die passief leert van geschreven teksten, leren kinderen taal door actief bezig te zijn. Ze gebruiken hun zintuigen – kijken, horen, voelen, ruiken – en doen dit terwijl ze spelen, bewegen en met anderen omgaan.

Kinderen wachten niet tot iemand hen iets uitlegt. Ze ontdekken zelf de wereld om hen heen. Zo maken ze steeds nieuwe leermomenten aan.

Caroline vertelt: “AI verwerkt data, maar kinderen beleven wat ze leren. Ze voelen, bewegen en reageren op wat er om hen heen gebeurt. Ze leren met hun hele lichaam.”

Meer lezen?

**Zien we je
op een van onze
evenementen?**

Bekijk het
overzicht

Baby & Child
Research Center